

27.2. МЕТОДИКА ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічну ефективність можна розглядати для різних рівнів управління економікою. Ми розглянемо економічну ефективність та інтегральні показники, що її характеризують, для мікрорівня управління – підприємства.

Інтегральний показник ефективності діяльності (Е д.) відображає середній результат ефективності використання матеріальних (Е м.р.), фінансових (Е ф.р.) та трудових ресурсів (Е т.р.).

$$E \text{ д.} = \sqrt{E \text{ м.р.} \cdot E \text{ ф.р.} \cdot E \text{ т.р.}};$$

$$E \text{ м.р.} = \sqrt{K \text{ оф} \cdot K \text{ оз}};$$

$$E \text{ ф.р.} = \frac{\Pi}{O \text{ Ф} + O \text{ З} + \text{Ф} O \text{ П}};$$

$$E \text{ т.р.} = \frac{C O \text{ Д}}{\text{Ф} O \text{ П}},$$

де *K оф* – інтегральний показник ефективності використання основних фондів;

K оз – інтегральний показник ефективності використання оборотних засобів;

П – прибуток до оподаткування;

O Ф – середньорічна вартість основних фондів;

O З – середньорічний залишок оборотних коштів;

Ф O П – річний фонд оплати праці;

C O Д – сукупний обсяг діяльності.

Отже, цей показник містить не тільки обсягові, але і якісні показники.

Послідовність проведення інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства показана на прикладі Миколаївського заводу мастильного та фільтруючого обладнання (табл. 27). Інтегральний показник ефективності використання матеріальних ресурсів у 2009 р. порівняно з 2007 роком зріс на 0,012 через зростання обсягу реалізації продукції і послуг, раціональне використання машин, механізмів та обладнання, а також виробничих приміщень.

Таблиця 27

Показники ефективності діяльності МЗ МФО за 2007-2009 рр.

№ з/п	Показники	2007	2008	2009
1	Інтегральний показник ефективності використання основних фондів, грн	0,523	0,641	0,725
2	Інтегральний показник ефективності використання оборотних засобів, грн	0,117	0,096	0,093
3	Показник оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів, грн	0,247	0,248	0,26
4	Показник оцінки ефективності фінансової діяльності, грн	0,534	0,521	0,582
5	Показник оцінки ефективності трудової діяльності, грн	10,777	11,428	12,542
6	Інтегральний показник економічної ефективності господарювання, грн	1,124	1,139	1,238

Наявність синергетичного ефекту в результаті інтеграції підприємств (наприклад, при створенні кластерів) можна визначити на основі методики розрахунку абсолютної та відносної операційної синергії:

– *абсолютна операційна синергія:*

$$Efo = Ci - Zi - C - Z,$$

– *відносна операційна синергія:*

$$Efo = (Ci - Zi) + (C - Z) \geq 1,1,$$

де Efo – операційний синергетичний ефект, грн.

Zi – ціна реалізації одиниці продукції після інтеграції, грн;

Ci – собівартість (змінні витрати) одиниці продукції після інтеграції, грн;

Z – ціна реалізації одиниці продукції до інтеграції, грн;

C – собівартість (змінні витрати) одиниці продукції до інтеграції, грн.

Розглядаючи підприємство як відкриту систему в економічній моделі вільного підприємництва, можемо виділити наступні основні види синергії, що сприяють раціональному використанню ресурсів та підвищенню конкурентоспроможності підприємства: синергія управління, виробнича синергія, маркетингова синергія, фінансова синергія. Досягнення усіх видів синергії на підприємстві призводить до формування загального синергетичного ефекту, як головного важеля забезпечення ефективного розвитку підприємства.